

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо функціонування установ виконання покарань та установ
попереднього ув'язнення в період воєнного стану

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кримінально-виконавчому кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 3–4, ст. 21):

1) у статті 11:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Органами виконання покарань є: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, його територіальні органи, уповноважені органи з питань пробації";

частину шосту доповнити абзацом другим такого змісту:

"У виправних колоніях мінімального та середнього рівнів безпеки можуть створюватися сектори для відбування покарання засудженими неповнолітніми, за умови забезпечення їх ізоляції від засуджених повнолітніх осіб та за умови дотримання відповідних норм харчування і матеріально-побутового забезпечення, встановлених для неповнолітніх засуджених";

частину дев'яту викласти в такій редакції:

"9. Територіальні органи, уповноважені органи з питань пробації, арештні доми, виправні центри, виправні та виховні колонії, слідчі ізолятори організуються і ліквідуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, а військові частини, гауптвахти і дисциплінарний батальйон – Міністерством оборони України";

2) у статті 18:

частину третю доповнити абзацом другим такого змісту:

"У період дії воєнного стану в Україні та протягом двох років після його припинення чи скасування у слідчих ізоляторах можуть створюватися сектори максимального рівня безпеки для відбування покарання чоловіками, засудженими до довічного позбавлення волі, з урахуванням їхніх прав та обов'язків та з дотриманням вимог суворої ізоляції від інших категорій осіб, які тримаються у цих установах";

доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. У період дії воєнного стану в Україні та протягом двох років після його припинення чи скасування табори для тримання військовополонених виконують функції виправних колоній щодо військовополонених, засуджених до позбавлення волі на певний строк або до довічного позбавлення волі.

Засуджені військовополонені тримаються окремо від інших військовополонених.

Засуджені військовополонені тримаються відповідно до норм міжнародного гуманітарного права";

3) статті 23 і 26 викласти в такій редакції:

"Стаття 23. Контроль за діяльністю органів і установ виконання покарань

1. За діяльністю органів і установ виконання покарань здійснюється відомчий контроль вищестоящими органами і посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань";

"Стаття 26. Порядок виконання покарання у виді штрафу

1. Засуджений зобов'язаний сплатити штраф у місячний строк після набрання вироком суду законної сили і повідомити про це уповноважений орган з питань пробації за місцем проживання шляхом пред'явлення документа про сплату штрафу.

2. У разі призначення штрафу з розстрочкою виплати певними частинами засуджений зобов'язаний сплачувати штраф у розмірі та строки, встановлені вироком суду. Про сплату відповідної частини штрафу засуджений повідомляє уповноважений орган з питань пробації за місцем проживання шляхом пред'явлення документа про сплату відповідної частини штрафу.

3. У разі несплати засудженим штрафу у строк, передбачений частиною першою цієї статті, суд за поданням уповноваженого органу з питань пробації

розглядає питання про розстрочку виплати несплаченої суми штрафу або заміну несплаченої суми штрафу покаранням у виді громадських, виправних робіт або позбавлення волі відповідно до закону.

4. У разі несплати засудженим чергового платежу у випадку призначення штрафу з розстрочкою виплати суд через місяць після закінчення строку виплати чергового платежу за поданням уповноваженого органу з питань пробації замінює несплачену суму штрафу покаранням у виді громадських, виправних робіт або позбавлення волі відповідно до закону";

4) частину четверту статті 30 викласти в такій редакції:

"4. Адміністрація арештного дому, кримінально-виконавчої установи, командування дисциплінарного батальйону, військової частини чи начальник гарнізону після відбуття засудженим основного покарання або в разі умовно-дострокового звільнення чи заміни покарання більш м'яким надсилає копію вироку суду до уповноваженого органу з питань пробації за місцем проживання засудженого або до військової частини за місцем служби засудженого";

5) частину дев'яту статті 59 викласти в такій редакції:

"9. Стосовно особи, яка після постановлення вироку визнана особою з інвалідністю першої чи другої групи або досягла пенсійного віку, або захворіла на тяжку хворобу, яка перешкоджає відбуванню покарання, а також стосовно жінки, яка завагітніла, уповноважений орган з питань пробації чи адміністрація виправного центру вносить до суду подання про звільнення такої особи від відбування покарання";

6) перше речення частини другої статті 88 викласти в такій редакції:

"2. Переміщення засуджених під вартою здійснюється з додержанням правил тримання: чоловіки окремо від жінок; неповнолітні – від повнолітніх осіб; підозрювані, обвинувачені, які притягуються до кримінальної відповідальності в одному кримінальному провадженні, – окремо один від одного; засуджені, які раніше працювали в суді, органах прокуратури, юстиції та правоохоронних органах, – ізольовано від інших категорій; засуджені до довічного позбавлення волі – окремо від інших категорій";

7) частини першу і третю статті 89 викласти в такій редакції:

"1. Осіб, засуджених до позбавлення волі за нетяжкі чи тяжкі злочини, може бути за їхньою згодою залишено у слідчому ізоляторі чи направлено у виправну колонію максимального рівня безпеки для роботи з господарського обслуговування";

"3. Засуджені, які залишені в слідчому ізоляторі чи направлені у виправну колонію максимального рівня безпеки для роботи з господарського обслуговування, тримаються ізольовано від інших осіб на умовах, передбачених цим Кодексом для виправних колоній відповідного рівня безпеки";

8) у статті 92:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. У колоніях встановлюється роздільне тримання: чоловіків і жінок, неповнолітніх і повнолітніх осіб";

частину третю доповнити абзацом шостим такого змісту:

"засуджені за вчинення злочину, передбаченого статтею 111, частинами третьою – восьмою статті 111¹, статтями 111², 113, 114, 114¹, 114², 436² Кримінального кодексу України";

9) статтю 100 викласти в такій редакції:

"Стаття 100. Зміна умов тримання засуджених до позбавлення волі

1. Залежно від поведінки засудженого і ставлення до праці, в разі залучення до неї, та навчання умови відбування покарання змінюються в межах однієї колонії або шляхом переведення до виправної колонії (сектору) іншого рівня безпеки.

2. Зміна умов тримання шляхом переведення до іншої структурної дільниці в межах однієї колонії здійснюється за клопотанням начальника відділення соціально-психологічної служби постановою начальника колонії. У разі якщо така постанова передбачає збільшення обсягу встановлених обмежень і більш суворі умови тримання, вона погоджується із спостережною комісією.

3. Зміна умов тримання засудженого шляхом переведення його до виправної колонії (сектору) іншого рівня безпеки здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, за поданням адміністрації виправної колонії, погодженим з керівником територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. У разі якщо таке подання передбачає переведення засудженого до виправної колонії (сектору) з вищим рівнем безпеки, воно погоджується із спостережною комісією";

10) частину другу статті 105 викласти в такій редакції:

"2. Для припинення групових протиправних дій засуджених та ліквідації їх наслідків за рішенням керівника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, або керівника його територіального органу використовуються сили і засоби колонії, органів і установ виконання покарань, а в разі потреби з дозволу Міністра внутрішніх справ України, Голови Національної поліції України, керівника територіального органу Національної поліції України, командувача Національної гвардії України, начальника оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України – відповідно органів і підрозділів

Національної поліції України, з'єднань, військових частин та підрозділів Національної гвардії України";

11) абзац другий частини першої статті 150 доповнити реченням такого змісту: "У період дії воєнного стану в Україні та протягом двох років після його припинення чи скасування чоловіки, засуджені до довічного позбавлення волі, можуть відбувати покарання у секторах максимального рівня безпеки слідчих ізоляторів з дотриманням вимог суворої ізоляції від інших категорій осіб, які тримаються у цих установах".

2. У Законі України "Про попереднє ув'язнення" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360 із наступними змінами):

1) у статті 4:

після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

"У період дії воєнного стану в Україні та протягом двох років після його припинення чи скасування взяті під варту військовослужбовці можуть триматися в окремих ізольованих приміщеннях казарменого типу Військової служби правопорядку у Збройних Силах України".

У зв'язку з цим частини другу, третю, четверту, абзац перший частини п'ятої, абзац другий частини п'ятої вважати відповідно частинами третьою – сьомою;

частину третю викласти в такій редакції:

"Порядок і термін тримання осіб, взятих під варту, в ізоляторі тимчасового тримання, на гауптвахті, окремих ізольованих приміщеннях казарменого типу Військової служби правопорядку у Збройних Силах України визначаються законодавством України";

доповнити частиною восьмою такого змісту:

"У період дії воєнного стану в Україні та протягом двох років після його припинення чи скасування у слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України можуть створюватися сектори максимального рівня безпеки для відбування покарання чоловіками, засудженими до довічного позбавлення волі, з дотриманням вимог суворої ізоляції від інших категорій осіб, які тримаються у цих установах. Особи, які тримаються в секторах максимального рівня безпеки для відбування покарання чоловіками, засудженими до довічного позбавлення волі, виконують обов'язки та користуються правами, встановленими законодавством для засуджених до довічного позбавлення волі, передбаченими Кримінально-виконавчим кодексом України";

2) статтю 7 доповнити частинами п'ятою – сьомою такого змісту:

"Адміністрація місця попереднього ув'язнення має право використовувати аудіовізуальні, електронні та інші технічні засоби для запобігання втечам та вчиненню кримінальних правопорушень, порушенню

встановленого законодавством порядку тримання під вартою та відбування покарання, а також забезпечення безпеки осіб, взятих під варту, засуджених, персоналу установи попереднього ув'язнення та інших осіб, які перебувають на території установи попереднього ув'язнення.

Адміністрація місця попереднього ув'язнення зобов'язана повідомити осіб, взятих під варту, засуджених та осіб, які заходять на територію установи попереднього ув'язнення, про застосування технічних засобів нагляду і контролю.

Перелік технічних засобів нагляду і контролю та порядок їх використання в слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань";

3) частини першу і другу статті 8 викласти в такій редакції:

"Взятих під варту осіб тримають у маломісних або загальних камерах. Як виняток, з метою збереження таємниці досудового розслідування, захисту ув'язнених від можливих посягань на їх життя, запобігання вчиненню ними нового кримінального правопорушення, забезпечення національної чи громадської безпеки, чи за наявності на те медичних підстав за відповідним рішенням слідчого, який здійснює досудове розслідування, чи начальника установи попереднього ув'язнення, погодженим з прокурором, їх можуть тримати в одиночних камерах або у маломісних камерах з дотриманням вимог ізоляції, зазначених у цих рішеннях. Тримання в одиночних камерах неповнолітніх не допускається, а в разі виникнення загрози їх життю вони переводяться до іншої маломісної або загальної камери. Особи, взяті під варту, які досягли вісімнадцятирічного віку, тримаються в камерах окремо від неповнолітніх та повнолітніх осіб до досягнення ними двадцяти двох років.

Осіб, взятих під варту, розміщують у камерах з додержанням таких вимог ізоляції:

чоловіків – окремо від жінок;

неповнолітніх – окремо від повнолітніх осіб;

осіб, які раніше відбували покарання в місцях позбавлення волі, – окремо від осіб, які не перебували в місцях позбавлення волі;

осіб, обвинувачених або підозрюваних у вчиненні тяжких злочинів, пов'язаних з насильством або внаслідок яких потерпілому спричинені тілесні ушкодження, смерть, та особливо тяжких злочинів, – окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;

осіб, обвинувачених або підозрюваних у вчиненні злочинів проти основ національної безпеки України, – як правило, окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;

осіб, які є співробітниками або проходили службу (працювали) в Національній поліції України, Державній прикордонній службі України, Національній гвардії України, Військовій службі правопорядку у Збройних Силах України, органах внутрішніх справ, служби безпеки, прокуратури, юстиції, Державному бюро розслідувань, Національному антикорупційному бюро України, Бюро економічної безпеки України, Державній кримінально-виконавчій службі України, розвідувальних органах України та в суді, – окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;

засуджених – окремо від осіб, які перебувають під вартою, крім засуджених до арешту, позбавлення волі, довічного позбавлення волі, вироки щодо яких набрали законної сили і які на підставі статті 87 Кримінально-виконавчого кодексу України підлягають направленню до установ виконання покарань;

іноземних громадян і осіб без громадянства – як правило, окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;

засуджених, які прибули з виховних та виправних колоній для участі у розгляді справи у касаційній інстанції або для ознайомлення з матеріалами кримінального провадження чи участі в розгляді справи як свідок, потерпілий, цивільний позивач, – окремо від інших осіб;

осіб, підозрюваних або обвинувачених у вчиненні кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачена частиною п'ятою статті 255, статтями 255¹, 255² Кримінального кодексу України, – окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;

осіб, підозрюваних або обвинувачених у вчиненні кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачена статтею 111, частинами третьою – восьмою статті 111¹, статтями 111², 113, 114, 114¹, 114², 436² Кримінального кодексу України, – окремо від інших осіб, які перебувають під вартою";

4) частину третю статті 11 викласти в такій редакції:

"Особам, взятим під варту, харчування, індивідуальне спальне місце, постільні речі та інші види матеріально-побутового забезпечення надаються безплатно за єдиними нормами, встановленими Кабінетом Міністрів України, крім випадків, передбачених статтею 11¹ цього Закону";

5) доповнити статтею 11¹ такого змісту:

"Стаття 11¹. Надання особам, взятим під варту, послуг із забезпечення поліпшених умов тримання

У слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України за наявності технічної можливості можуть облаштовуватися камери з поліпшеними умовами тримання.

Розміщення осіб, взятих під варту, в камерах з поліпшеними умовами тримання здійснюється на платній основі та виключно в добровільному порядку. Оплата таких послуг здійснюється особою, взятою під варту, або іншими особами за власний рахунок.

Порядок облаштування камер з поліпшеними умовами тримання та надання особам, взятим під варту, платних послуг із забезпечення поліпшених умов тримання, а також перелік таких послуг визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань";

б) частину п'яту статті 18 викласти в такій редакції:

"Дозвіл на проведення спеціальних операцій з використанням світлозвукових пристроїв відволікаючої дії, водометів, бронемашин та інших технічних засобів, застосування яких пов'язане з ризиком заподіяння шкоди здоров'ю оточуючих, дають керівники територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, начальник Центрального управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України по місту Києву і Київській області, начальники територіальних управлінь Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або особи, які їх замінюють, голова центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, або його заступник, Міністр оборони України, начальник Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або його перший заступник";

7) статтю 19 викласти в такій редакції:

"Стаття 19. Режим особливих умов у місцях попереднього ув'язнення

У випадках стихійного лиха, епідемій, аварій важливих для життєзабезпечення систем, масових безпорядків, проявів групової непокори взятих під варту осіб або в разі виникнення реальної загрози збройного нападу на місце попереднього ув'язнення чи у зв'язку з оголошенням надзвичайного стану в районі розташування установи попереднього ув'язнення з дозволу керівника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, керівника його територіального органу, Міністра оборони України, начальника Військової служби правопорядку у Збройних Силах України для осіб, які перебувають в установі попереднього ув'язнення, може бути запроваджено режим особливих умов терміном до тридцяти днів.

У разі запровадження режиму особливих умов у місці попереднього ув'язнення посилюється охорона, нагляд за особами, взятими під варту, припиняються всі заходи, що проводяться з цими особами, а також надання побачень та прийняття посилок і передач, здійснюються інші режимні заходи. У разі прибуття осіб, визначених частиною шостою статті 12 цього Закону,

до місця попереднього ув'язнення під час запровадження режиму особливих умов такі особи мають бути проінформовані письмово про неможливість побачення з особою, взятою під варту, з підстав, визначених цією частиною.

Для припинення групових протиправних дій взятих під варту осіб та ліквідації їх наслідків використовуються сили і засоби місць попереднього ув'язнення, а у разі потреби з дозволу Міністра внутрішніх справ України, Міністра оборони України, начальника Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Голови Національної поліції України, керівника територіального органу Національної поліції України, командувача Національної гвардії України, начальника оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України – відповідно органів та підрозділів Національної поліції України, Міністерства оборони України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, з'єднань, військових частин та підрозділів Національної гвардії України.

Про запровадження режиму особливих умов у місці попереднього ув'язнення невідкладно інформується Міністр юстиції України".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Кабінету Міністрів України у 2024 році поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.

Президент України

м. Київ
29 червня 2023 року
№ 3185-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ